

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 17, LT-01505 Vilnius, tel. (8 5) 261 2363,
faks. (8 5) 212 4335, el. p. sumin@sumin.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188620589

2020-07-01 Nr. 6-2309

VALSTYBĖS VALDOMŲ ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ TINKLŲ 2019 METŲ ATASKAITA

1. Valstybės valdomi elektroninių ryšių tinklai

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (toliau – Susisiekimo ministerija) Valstybės valdomų elektroninių ryšių tinklų ataskaitą (toliau – Ataskaita) rengia vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. gruodžio 18 d. nutarimo Nr. 1056 „Dėl Valstybės valdomų elektroninių ryšių tinklų plėtros planavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas) 3.1 papunkčiu, nustatančiu, kad „*Susisiekimo ministerija turi teisę gauti informaciją iš ministerijų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaigų ir įstaigų prie ministerijų, kitų Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingų valstybės institucijų ir įstaigų, valstybės įmonių ir viešųjų įstaigų, kurių savininkė yra valstybė, apie valstybės valdomus elektroninių ryšių tinklus ir kasmet iki liepos 1 d. šių duomenų pagrindu parengia ir savo interneto svetainėje skelbia ataskaitą.*“

Nutarimu patvirtinto Valstybės valdomų elektroninių ryšių tinklų plėtros planavimo tvarkos aprašo 3.2 papunktyje įtvirtinta valstybės valdomas elektroninių ryšių tinklo sąvoka:

Valstybės valdomas elektroninių ryšių tinklas – elektroninių ryšių tinklas, kuris yra įrengtas ar kurį planuojama įrengti valstybės ir (ar) Europos Sąjungos struktūrinių fondų, valstybės įmonės ar viešosios įstaigos, kurių savininkė yra valstybė, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto ir kitų valstybės pinigų fondų lėšomis.

Atsižvelgiant į valstybės valdomas elektroninių ryšių tinklo (toliau – tinklas) apibrėžtį, šioje Ataskaitoje pateikta informacija apie šiuos tinklus:

- VŠĮ „Plačiajuostis internetas“ valdomą tinklą;
- VĮ „Oro navigacija“ valdomą tinklą;
- VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos valdomą tinklą;
- Lietuvos mokslo ir studijų institucijų kompiuterių tinklą LITNET;
- Vidaus reikalų ministerijos valdomą tinklą.

Pažymėtina, kad Nutarimo 3.2 papunktyje nustatyta, kad nutarimas netaikomas valstybės elektroninių ryšių tinklų valdytojams, valdantiems nacionalinio saugumo ir gynybos interesams naudojamus elektroninių ryšių tinklus. Vadovaudamasi šia išimtimi, informacija apie Krašto apsaugos ministerijos ir įstaigų prie ministerijos valdomus elektroninius ryšių tinklus nebuvo teikiama ir nėra įtraukiama į šią Ataskaitą.

Susisiekimo ministerija, rengdama Ataskaitą, surinko duomenis iš VŠĮ „Plačiajuostis internetas“, VĮ „Oro navigacija“, VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos, Kauno technologijos universiteto ir Vidaus reikalų ministerijos. Institucijų ir organizacijų buvo prašoma pateikti šią informaciją:

- duomenis apie turimą kabelinę infrastruktūrą ir tinklo įrangą (movos, linijos ir jų ilgis, sujungimai ir jų adresai, pralaidumas, amžius, garantija ir kt.);
- duomenis apie tinklo mazgus/patalpas, kuriuose yra/gali būti montuojamos telekomunikacinės spintos, nurodant mazgo adresą, mazgo koordinatės, mazgo patalpų plotą, laisvą vietą įrangos talpinimui, ar nėra apribojimų (galios ir pan.);
- duomenis apie perkamas tinklo ir įrangos ar jos talpinimo paslaugas, nurodant paslaugų naudojimo adresus, paslaugos tipą (skaidulų nuoma, duomenų perdavimas xMbps, interneto prieiga, patalpų nuoma ar kt.), paslaugų tiekėją, kainas ir įsipareigojimų trukmę;
- finansinę informaciją apie valdomų tinklų įrengimo sąnaudas (angl. *CAPEX*) ir šių tinklų administracines veiklos sąnaudas (angl. *OPEX*), taip pat turimą sąnaudų apibendrintą detalizaciją (įranga, kabelinės linijos, palaikymas, žmogiškieji ištekliai ir kt.) už praėjusius 2019 metus;
- informaciją apie planuojamus įrengti naujus ar plėtoti esamus tinklus ir jiems numatytą biudžetą bei finansavimo šaltinius.

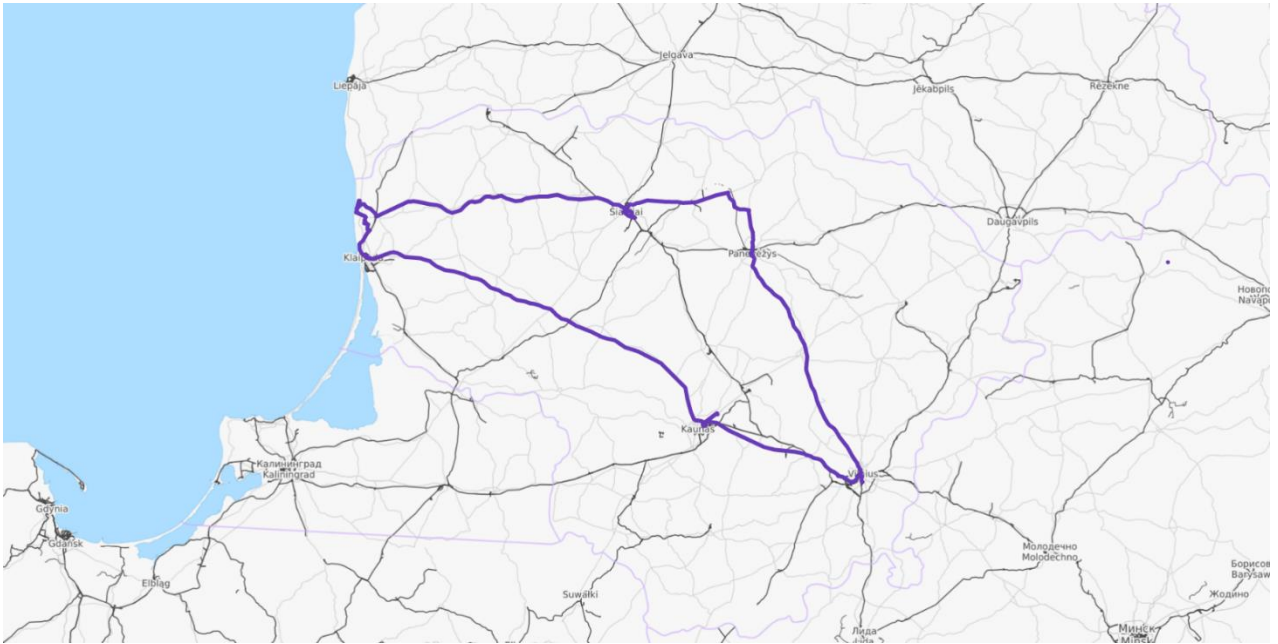
Pažymėtina, kad šiuo metu keičiamas Nutarimas ir Nutarimu patvirtintas Valstybės valdomų elektroninių ryšių tinklų plėtros planavimo tvarkos aprašas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. gruodžio 18 d. nutarimo Nr. 1056 „Dėl Valstybės valdomų elektroninių ryšių tinklų plėtros planavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu numatyti šie pakeitimai:

1. Nutarimo projektu Valstybės valdomų elektroninių ryšių tinklų plėtros planavimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) išdėstomas nauja redakcija, siekiant aiškiai nustatyti esmines tinklo plėtros, panaudojant suinteresuotųjų asmenų elektroninių ryšių tinklų resursus, sąlygas. Tinklo valdytojas ir suinteresuotieji asmenys, sudarydami sutartis dėl tinklo plėtros, panaudojant suinteresuotųjų asmenų elektroninių ryšių tinklų resursus, privalės užtikrinti, kad būtų nustatyti paslaugų kokybės parametrai, atsiskaitymo už paslaugas terminai, paslaugų kainų keitimo terminai, gedimų šalinimai ir kt.

2. Nutarimas papildytas nuostatomis, rekomenduojančiomis akcinėms bendrovėms ir (ar) uždarosioms akcinėms bendrovėms, kurių valstybei nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, plėtoti savo valdomus elektroninių ryšių tinklus vadovaujantis Aprašu. Taip pat, siekiant efektyviai naudoti jau sukurtą valstybės elektroninių ryšių infrastruktūrą, skatinama valstybės valdomas įmones teikti informaciją Susisiekimo ministerijai apie savo valdomus elektroninių ryšių tinklus, šiais tinklais siūlomas teikti paslaugas ir jų įkainius. Savo ruožtu Susisiekimo ministerijai būtų įtvirtinama pareiga nustatyti teiktinos informacijos mastą ir teikimo tvarką. Surinktos informacijos pagrindu Susisiekimo

1.2. VI „Oro navigacija“ (ON) valdomas tinklas

ON tinklą sudaro Tarpmiestinis duomenų perdavimo tinklas ir Prieigos prie tinklo įranga.

ON valdomas tinklas yra vienas iš esminių elementų, užtikrinant ryšių, navigacijos ir stebėjimo paslaugų teikimą. Ryšių, navigacijos ir stebėjimo paslaugos - tai įrangos (radarai, navigacijos švyturiai, radijo ryšio ir antžeminio ryšio įrenginiai ir kt.) ir paslaugų visuma, padedanti valdyti skrydžius realiu laiku bei leidžianti patiems orlaiviams nustatyti jų padėtį erdvėje.

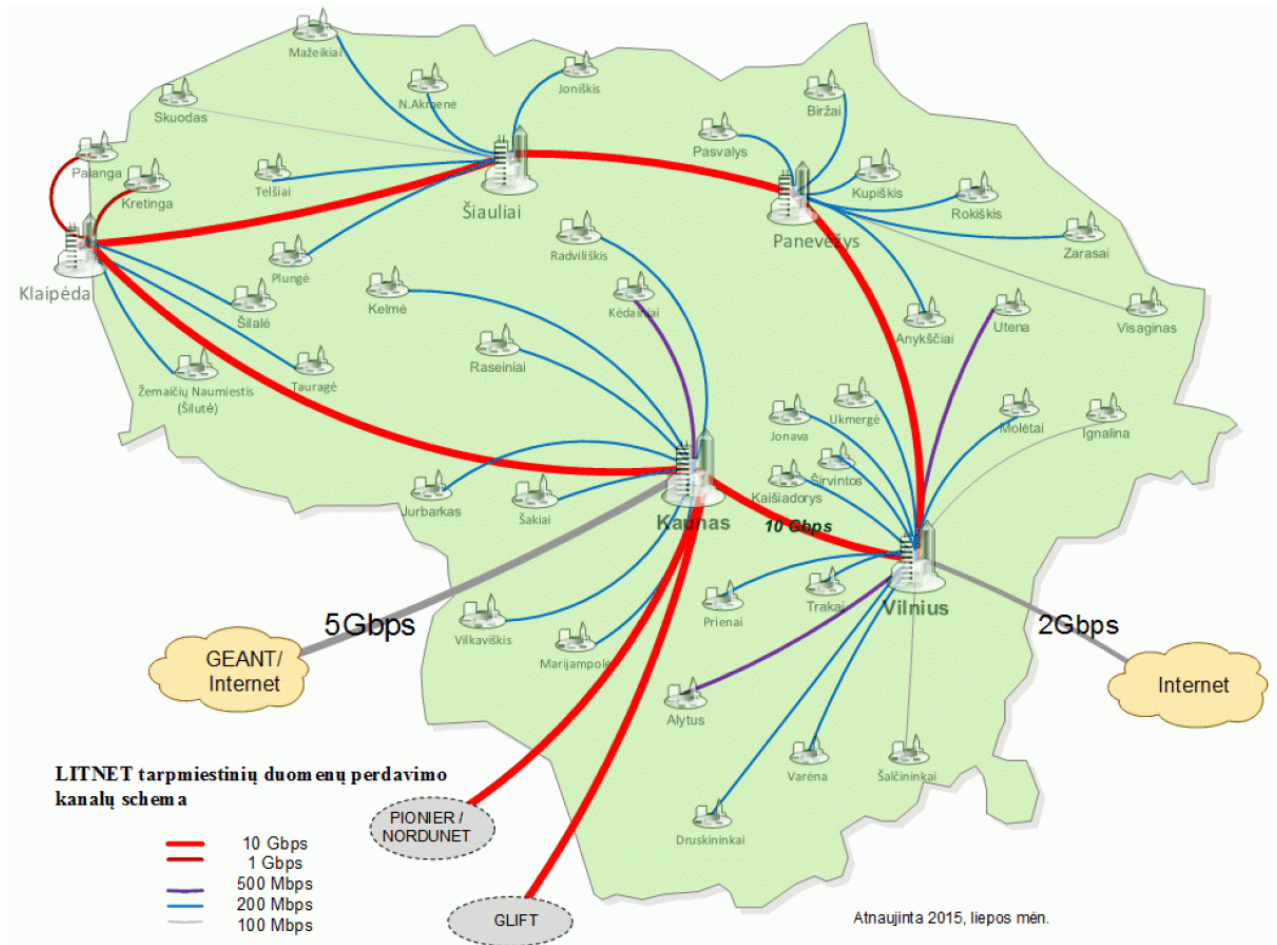
Tinklo paslaugoms teikti reikalingą infrastruktūrą bei įrangą prižiūri ON darbuotojai. Sutarčių su trečiosiomis šalimis dėl įrangos priežiūros nėra, sąnaudas sudaro turimos įrangos nusidėvėjimas.

ON tinklo administracinės veiklos sąnaudos (angl. OPEX) per 2019 m. 558,8 tūkst. Eur., tinklo įrengimo sąnaudų (angl. CAPEX) per 2019 m. nebuvo patirta.

ON 2020 m. planuoja modernizuoti tinklo įrangą, kuriai 2020 m. yra numatyta 60 000 Eur. Modernizavimas bus atliekamas naudojant ON lėšas.

Papildomai pažymėtina, kad ON yra įtraukta į Susisiekimo ministerijos reguliavimo srities įmonių ir akcinių bendrovių valdomų elektroninių ryšių tinklų optimizavimo modelį, todėl informacija apie ON tinklo laisvus resursus, t .y. tinklo mazgus ar patalpas, kuriuose gali būti montuojama telekomunikacinė įranga, ir informacija apie tinklu siūlomas teikti paslaugas, jų teikimo sąlygas yra skelbiama viešai <https://www.placiajuostis.lt/lt/tinklu-optimizavimas>.

1.3. Lietuvos mokslo ir studijų institucijų kompiuterių tinklas LITNET

LITNET jungia mokslo, studijų ir švietimo institucijų kompiuterių tinklus. Prie šio tinklo prijungtomis institucijoms gali būti teikiamos duomenų perdavimo paslaugos, diegiami inovatyvūs kompiuterių tinklo ir paslaugų sprendimai.

LITNET infrastruktūrą valdo LITNET techniniai centrai, kurių funkcijas vykdo Kauno technologijos universitetas, Vilniaus universitetas, Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Vytauto Didžiojo universitetas, Klaipėdos universitetas, Šiaulių universitetas.

LITNET techninių centrų funkcijas vykdančios universitetai sudaro Jungtinės veiklos sutartį ir paskiria LITNET lėšų administravimą bei darbų, numatytų LITNET veiklos metiniuose planuose ir sąmatose, vykdymo organizavimą ir koordinavimą pavesti vienam iš šių sutartį sudarančių universitetų ir jį įvardinti Administruojančiu universitetu. Universitetai susitaria Administruojančio universiteto funkcijas pavesti KTU.

LITNET paslaugų teikimo tvarka yra patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 18 d. įsakymu¹ Nr. V-1348. Tvarkoje yra išvardinta kokioms institucijoms LITNET gali teikti paslaugas:

- mokslo ir studijų institucijos, atitinkančios Mokslo ir studijų įstatymo nuostatas;
- švietimo institucijos, atitinkančios Švietimo įstatymo nuostatas;
- institucijos, teisės aktų nustatyta tvarka vykdančios Švietimo įstatyme bei Mokslo ir studijų įstatyme numatytas funkcijas, šių funkcijų vykdymui;
- institucijos, vykdančios Švietimo įstatymo bei Mokslo ir studijų įstatymo nuostatas atitinkančias programas arba projektus, šių programų ar projektų vykdymui;
- kultūros institucijos, tenkinančios viešuosius poreikius (bibliotekos, muziejai ir kt.).

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.405853>

Paslaugos (patalpų nuoma, skaidulų nuoma, duomenų perdavimas) perkamos iš privačių operatorių. Daugiausiai paslaugas teikia TELIA Lietuva, AB. Bendra suma už teikiamas paslaugas per metus sudaro 348,73 tūkst. Eur.

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija LITNET tinklo infrastruktūros priežiūrai ir plėtrai, tinklo paslaugų palaikymui ir plėtrai bei akademinio tinklo internetinei prieigai (GEANT) skiria finansavimą - 801 tūkst. Eur.

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. V-521 patvirtintas Valstybės biudžeto lėšomis vykdomos Lietuvos mokslo ir studijų institucijų kompiuterių tinklo LITNET 2019 metų veiklos planas. Plano tikslas – siekti, kad Lietuvos mokslo ir studijų kompiuterių tinklas LITNET taptų naujos kartos tinklo ir paslaugų erdve prie LITNET prijungtoms mokslo ir studijų institucijoms ir švietimo įstaigoms. Plano priede pateikta valstybės biudžeto lėšomis vykdomos LITNET 2019 metų veiklos plano sąmata, pagal kurią buvo numatyta:

1. Infrastruktūros, saugos ir žmonių išteklių bazės užtikrinimas ir plėtra.
 2. Naujos kartos tinklo paslaugų suteikimas ir plėtra.
 3. Specializuotos infrastruktūros ir paslaugų švietimo įstaigoms sukūrimas ir plėtra.
- Šioms priemonėms vykdyti iš valstybės biudžeto buvo numatyta skirti 1570 tūkst. Eur.

2020 m. LITNET neplanuoja įrengti naujų ar plėtoti esamų tinklų.

1.4. VŠĮ „Plačiajuostis internetas” (PI) valdomas tinklas

PI tinklas skirtas teikti didmenines sparčiojo plačiajuosčio ryšio pasaugas vietovėse, kuriose tokios infrastruktūros nėra, ir plėtoti modernią, į ateitį orientuotą elektroninių ryšių infrastruktūrą, mažinančią skaitmeninę atskirtį

PI viso turi beveik 10 000 km. šviesolaidinių kabelinių linijų ir naudoja apie 3 000 km kitų operatorių šviesolaidinių linijų.

PI vykde šiuos projektus:

- Projektas „Kaimiškujų vietovių informacinių technologijų plačiajuostis tinklas RAIN“ (RAIN). Įgyvendinimo laikotarpis: 2005 - 2008 m., nutiesta 3 357 km šviesolaidinių linijų.

- Projektas „Kaimiškujų vietovių informacinių technologijų plačiajuosčio tinklo RAIN plėtra“ (RAIN-2). Įgyvendinimo laikotarpis: 2009 - 2015 m., nutiesta 5 775 km šviesolaidinių linijų.

- Projektas „Plačiajuosčio ryšio infrastruktūros plėtra kaimo vietovėse“ (PRIP). Įgyvendinimo laikotarpis: 2014 - 2015 m., nutiesta 485 km šviesolaidinių linijų.

- Projektas „Parama plačiajuosčio ryšio infrastruktūrai (II etapas)“ (PRIP-2). Įgyvendinimo laikotarpis: 2016 - 2018 m., nutiesta 342 km šviesolaidinių linijų.

Pažymėtina, kad PI įgyvendina projektus pagal su Europos Komisija suderintas valstybės pagalbos schemas, kurios užtikrina infrastruktūros plėtrą tik baltosiose vietovėse, t. y. nedubliuojant esamos viešosios elektroninių ryšių infrastruktūros.

Taip pat pažymėtina, kad PI teikiamų paslaugų tarifai numatyti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2019 m. lapkričio 12 d. įsakyme Nr. 3-510 „Dėl viešosios įstaigos „Plačiajuostis internetas“ teikiamų paslaugų tarifų“.

Investicijos į tinklo infrastruktūrą (projektai RAIN, RAIN-2, PRIP, PRIP-2 bei įstaigos investicijos) (CAPEX) už praėjusius 2019 metus (CAPEX) – 1 1642,6 tūkst. Eur; veiklos sąnaudos už praėjusius 2019 metus (OPEX) – 4238,7 tūkst. Eur.

1.5. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (VRM) valdomas tinklas

Vidaus reikalų telekomunikacinis tinklas (toliau – VRTT) kamieninio lygio žemėlapis orientacinio pobūdžio, linijų maršrutai žemėlapyje neatitinka faktinės jų vietos.

VRTT jungia objektus Vilniaus mieste, į kitus Lietuvos miestus paslaugos perkamos iš paslaugų teikėjų.

VRM duomenys apie perkamas tinklo ir įrangos ar jos talpinimo paslaugas:

- duomenų ir balso perdavimo ir su tuo susijusios paslaugos gaunamos iš BĮ Kertinis valstybės telekomunikacijų centras;
- Lietuvos viešojo saugumo ir pagalbos tarnybos skaitmeninio mobiliojo radijo ryšio sistemos sujungimams paslaugos perkamos iš UAB „BITĖ Lietuva“.
- nuo 2018-08-07 iki 2021-08-06 nuomojamos vietos „TEO LT“, AB ryšių kabelių kanalų sistemoje (bendras ilgis kanale 66387,5 m).

VRM valdomas VRTT pradėtas diegti 1993 m., todėl apibendrintų duomenų apie finansines įrengimo sąnaudas (angl. CAPEX) nepateikta.

VRTT išlaikymo sąnaudos už 2019 metus (angl. OPEX): 94,5 tūkst. Eur.

Įrengti naujų VRM valdomų elektroninių ryšių tinklų VRM neplanuoja. Plėtoti esamą VRTT šiuo metu nenumato.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 43² straipsniu, VRM planuoja naudotis Saugiojo valstybinio duomenų perdavimo tinklo paslaugomis.

2. Apibendrinimas

- KVJUD ir VRM valdoma infrastruktūra įrengta labai ribotoje teritorijoje (atitinkamai Klaipėdoje ir Vilniuje), jų tinklai jungia išskirtinai tik šių institucijų ar jų sistemos įstaigas, objektus ir yra skirta tik jų poreikiams užtikrinti. Pažymėtina, kad 2019 m. liepos 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 pakeitimui, VRM pavaldume esančios įstaigos pagal 43² straipsnį turi naudotis tik Saugiuoju tinklu teikiamomis elektroninių ryšių paslaugomis.

- ON, teikiant oro eismo valdymo, ryšių, navigacijos ir stebėjimo paslaugas, reikalinga tinklo infrastruktūra, jungianti tiesiausiai įmanomu maršrutu savo objektus, išvengiant tarpinių sujungimo taškų ir taip užtikrinant aukštus kokybės ir saugumo reikalavimus.

- PI tinklas įrengtas kaimiškiose ir nutolusiose vietovėse. Jo įrengimas didžiąja dalimi finansuojamas ES lėšomis, todėl plėtrai taikomi griežti ES reikalavimai (infrastruktūra įrengiama tik baltosiose teritorijose, nedubliuojant egzistuojančių viešųjų elektroninių ryšių tinklų, tačiau tinklo topografija modeliuojama siekiant padengti kuo daugiau nutolusių gyvenviečių).

- LITNET jungia mokslo, studijų ir švietimo institucijų kompiuterių tinklus. Šio tinklo vartotojais gali būti išskirtinai mokslo ir švietimo institucijos. Pažymėtina, kad LITNET iš esmės valdomas Lietuvos universitetų, kurių teisė autonomiškai vykdyti savo finansinę ir ūkinę veiklą įtvirtinta Lietuvos mokslo ir studijų įstatyme.

- KVJUD ir ON dalyvauja Susisiekimo ministerijos reguliavimo srities įmonių ir akcinių bendrovių valdomų elektroninių ryšių tinklų optimizavimo modelyje, todėl informacija apie KVJUD ir ON tinklų laisvus resursus ir apie tinklais siūlomas teikti paslaugas, jų teikimo sąlygas yra skelbiama viešai ir taip užtikrinamos sąlygos efektyviam valstybės resursų panaudojimui.

3. Išvada

Įvertinus skirtingų tinklų topografiją, jiems keliamus kokybinius reikalavimus, o taip pat tinklus valdančių subjektų juridinį statusą ir veiklos sritis, šiuo metu nenustatytas poreikis ir realios galimybės infrastruktūros ar jos valdymo optimizavimui.